

Що таке Європейська політика сусідства (ЄПС)?

Завдання ЄПС полягає у тому, щоб поділитися перевагами розширення ЄС 2004 року з країнами-сусідами у відношенні зміцнення стабільності, безпеки та добробуту усіх, на кого поширюється дія цієї політики. Її було розроблено з метою упередити появу нових ліній розмежування між розширеним ЄС та його сусідами та запропонувати їм можливість участі у різноманітних видах діяльності ЄС за допомогою більш інтенсивної співпраці у сфері політики, безпеки, економіки та культури. ЄПС також сприятиме виконанню одного із стратегічних завдань Європейського Союзу, визначеного у Європейській стратегії безпеки у грудні 2003 року, а саме розбудові безпеки у сусідських регіонах.

ЄПС відрізняється від питання потенційного членства. У її рамках пропонуються привілейовані відносини з сусідніми країнами, які будуть розвиватися на засадах взаємного зобов'язання дотримуватися спільних цінностей, особливо у сферах верховенства права, належного державного управління, поваги до прав людини, включаючи права меншин, сприяння добросусідським відносинам, а також принципам ринкової економіки та стабільного розвитку. Рівень прагнень ЄС у його відносинах зі своїми сусідами залежатиме від міри, до якої вони поділяють ці цінності у дійсності.

Згідно із цим методом пропонується разом із країнами-партнерами визначити комплекс пріоритетних завдань, виконання яких наблизить їх до Європейського Союзу. Ці пріоритетні завдання увійдуть до спільно погоджених Планів дій, що поширюватимуться на ключові сфери, у яких будуть здійснюватися відповідні конкретні заходи. Такими сферами є політичний діалог і реформа; торгівля та заходи, спрямовані на підготовку партнерів до поступової участі у внутрішньому ринку ЄС; правосуддя та внутрішні справи; енергетика, транспорт, інформаційне суспільство, охорона довкілля та дослідницько-інноваційна діяльність; а також соціальна політика та культурно-освітні контакти між людьми.

Політика, яка була спершу визначена Комісією у її Комюніке про Ширшу Європу у березні 2003 року, свідчить про високий пріоритет, що надається Європейським Союзом формуванню майбутніх відносин з його сусідами. Він прагне повністю скористатися існуючими засобами та запроваджує нові механізми, такі як Європейський механізм сусідства, для сприяння транскордонній та транснаціональній співпраці.

Комісія представила Стратегію та звіти про сусідні країни 12 травня 2004 року. Зазначена Стратегія є першим важливим кроком до встановлення конкретних умов, на яких Європейський Союз буде більш тісно працювати зі своїми сусідами, щоб поділитися з ними перевагами свого розширення. За допомогою цієї Стратегії пропонується засіб для впровадження більш сучасного та політично зорієнтованого підходу ЄС до відносин з країнами-сусідами через об'єднання основних механізмів, що знаходяться у розпорядженні ЄС і держав, які входять до нього. Таким чином буде зроблено внесок у подальше просування та підтримку завдань ЄС у сфері зовнішньої політики. Пізніше буде також внесено конкретні пропозиції для Планів дій, що спиратимуться на зазначену Стратегію та звіти про сусідські країни.

Робоча група Комісії з питань Ширшої Європи координує цей процес у тісній співпраці з Генеральним секретарем, Високим представником з питань спільної зовнішньої політики та безпеки, країною, що головує в ЄС, та іншими державами ЄС.

Основні складові Європейської політики сусідства

Стратегія визначає принципи, географічний масштаб і методологію впровадження ЄСП, а також питання, що стосуються регіональної співпраці. У ній також пояснюється, яким чином буде надаватися фінансова підтримка впровадженню ЄПС, і визначається, як

буде здійснюватися співпраця у таких сферах, як економічно-соціальний розвиток, торгівля та енергетика.

Таким чином Стратегія є важливим кроком у визначенні конкретних умов, на яких Європейський Союз працюватиме зі своїми сусідами, щоб поділитися з ними перевагами свого розширення. За допомогою цієї Стратегії пропонується засіб для більш сучасного та політично зорієнтованого підходу ЄС до відносин з країнами-сусідами через об'єднання основних механізмів, що знаходяться у розпорядженні ЄС і держав, що входять до нього.

У Стратегії також визначається запропонований Європейський механізм сусідства (ЄМС), впровадження якого відбуватиметься починаючи з 2007 року у рамках наступної Фінансової перспективи. За допомогою ЄМС надаватиметься фінансування для підтримки заходів з обох сторін зовнішнього кордону ЄС на заміщення існуючих транскордонних програм. Фінансування буде надаватися не лише проектам, що знаходяться власне на кордоні, але також поширюватиметься на регіональні проекти із залученням кількох країн-партнерів.

До 2006 Комісія ставить за мету значно удосконалити координацію існуючих механізмів транскордонної співпраці у рамках Програм сусідства.

У звітах про сусідні країни визначається прогрес, досягнутий кожною країною у двосторонніх відносинах та впровадженні пов'язаних реформ. Вони відображають політичну, економічну, соціальну та інституційну ситуацію у цих країнах і зосереджуються на пріоритетних сферах Європейської політики сусідства.

Протягом найближчих місяців Комісія розробить разом із кількома країнами-партнерами комплекс пріоритетних заходів, які увійдуть до Планів дій. Ці Плани дій стануть визначальними засобами у процесі наближення країн-сусідів до Європейського Союзу. Сьогодні вже розпочалися попередні консультації з тими країнами, з якими укладено Угоди про партнерство та співпрацю або Угоди про асоціацію, для визначення питань, які увійдуть до потенційних Планів дій. Поступово такі консультації розпочнуться і з іншими сусідніми країнами.

Більш детальну інформацію (лише англійською) можна знайти на [веб-сайті Європейської Комісії](#)